

„ЗАСТАВА“ излази трипут у недељу, средом, петком и недељом.

Цена је на годину 12 фор. на по год. 6 фор. на четврт године 3 ф. на месец 1 фор. а. вред. за Аустрију, а за Србију на годину 120 гроша на по год. 60, а на четврт године 30. гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по којичини врста, које из гармонта заузимају, и за сваку врсту плаћа се у век по 6 нов., за жиг увек по 30 п. Доноси се шаљу уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у кући број 858. код „златног кудорога.“

Број 25.

у Новоме Саду у недељу 1. марта 1870.

Год. V.

У Новом Саду 28. фебруара.

Порта је отпочела преговоре са Црном Гором у погледу постојеће размирице међу тим државама. Ради тих преговора полази Дервиш паша, који је одређен од стране порте да те преговоре води, на Цетиње. Ово је брзојавна вест из Цариграда, која се не може за сумњиву узети нимало, јер је извор из кога је донајемо така, да неби у противном случају ту вест примио. Тај факт, што порта шаље Дервиш пашу на Цетиње довољно осветљава и важност те размирице Црногорске према турској, и критичан положај порте, који је сигурно увећан и тиме, што је — као што је у прошлом броју овога листа већ јављено — и Србија ударила о сабљу. Какав ће резултат тих преговора бити, видиће се, за сад пак вредно је забележити само то: да је овај корак турске по политику народа на балканском острву врло значајан, јер показује, да је порта увидела своју немоћ, коју међутим хришћански народи у турској треба да употребе на своју корист, — те тим признала ма и негативно, прећутно, самосталност и независност Црне Горе, коју је иначе, у тренутку, кад је држала да је снажна — одрицала. А то је за нас значајно у сваком погледу, па и у погледу сазнања ситуације политичке на истоку. Да ће Црна Гора умети ту ситуацију по правој вредности оценити, и из ње за себе што више користи извући, о том не треба двоумити ни часа. Да се пак до што веће користи и за што краће време дође, без сумње може Србија много припомоћи својим држањем. Србија је позвана да у том питању учини све што се може учинити, и њено држање у том случају показало нам чему се и колико имамо надати од данашње владе српске у спољној, свесрпској политици, која мора бити управљена једној цели: ослобођењу истока, и уједињењу српства.

Званичне бечке новине доделе су 24. о. м. указ царски, којим се укида изузетно стање над Боком Которском, које је по наредби владе 27. септ. прошле године над тим крајем било прострто. Дакле тек после пуни пет месеци повраћа се нормално стање — ако се може нормалним назвати сад, кад је цела област опустошена — над тим крајем! Међу тим војска још неће бити отуда уклонена, што никако није факт, који припадаме да се поврати поверење тамошњег становништва у данашњу владу; ова пак као да се и не обзира на то, што даје повода сумњи да има неке скривене намере, које могу управљене бити на потпуно турске планове око Црне Горе, јер „Преса“ јавља: да је аустријска влада у половини овога месеца дознала, да су се потајно споразумела нека хришћанска (дакле српска У.) племена, да једаред изненадно нападну на турске стан у Суторини и овај разтерају. С тога је аустријска влада поставила чврсти кордон, а и турска војска се још боље ушанчила и утврдила. А с тога је ваљда и нужно да аустријска војска у приморју и даље остане?!

Бечко министарство још једнако труби преко својих органа, да ће Чеси притачи на понуду да одпочну преговоре о изравнању, и у томе се служи тим наводом као да је младочешка странка вољна погађању, али је преци старочешка. С тога оброче помоћ младочесима при изборима на земаљски сабор. Чеси од своје стране још нигде нису изразили да примају понуду, а према овом министарству и према политичкој ситуацији у Аустрији и неће је примити; зато није вредно ни наводити, чему се од свега тога бечко министарство нада.

У конференцији која је била 2. фебр. код мин. Гискре и на којој беше 70 посланика — Пољаци и Словинци нису били — и сви министри, саопшито је Гискра, да се овде споразумела у питању о реформи изборног реда, коме је за основу узето: да се задрже четири изборне групе и да се наједнако удвоструче, тако, да свега буде 406 посланика у рајхорату. Осим заступника чисто немачки покрајина сви се изразују за тај пројект. Али „Н. сл. Л.“ пишу из Беча: да поред свега одушевљења, што га показаше посланици на конференцији код министра, опет је извесно, да је већина „рајхоратлија“ одлучно противна том пројекту, и да нема изгледа да ће влада с тим предлогом у рајхорату успети.

Бочка је влада, као што се види врло уде среће!

Француска је сада обратила пажњу своју

на финансију државну, и услед доста жалосног стања исте, тражи начина у штедњи да га поправи. Министар финансије прогнурно је у законодавном телу начело, по коме ниједна плата не сме прећи 70.000 франака. Уз то је израдио да се укину три војена заповедништва, и умале дотације неким званичницима. Суму од 300.000 фран. за тајни савет он је оставио, али се у круговима заступничким говори да ће се поднети предлог да се тај савет и да је непотребан сасвим укине. — У погледу утиска депеша, које је министар спољних послова оправно у Рим, држе у Паризу за извесно, да ће римска курија, напустили мисао о проглашењу догме „непогрешљивости“ и одгодити концил, ма да је шему разделила међу члановима концила.

Талијанско министарство с погледом на јадно стање своје финансије увидив је, да није у стању ове године ратовати ни на којој страни, издало је наредбу ових дана, којом већи део војске распустила на одмор. Ово се — вели „Н. сл. Л.“ — може препоручити, и другим владама.

Из Русије се добијају вести које говоре о прикупљању војске на граници галичкој.

Из „Пеште.“

— Пешта, 22. фебр. Као што је оно лане на наш народ имало утисак то, што је уг. сабор одбио подпору српског нар. позоришта, те је наш народ удвостручио своју снагу, да своје позориште одржи, тако је сад подобни догађај подстакао Романа на то, да кад им је сабор одрекао помоћ за оснивање нар. позоришта, они сами себи помогну, и народно позориште оснују. На ту се цел скупили народни заступници романске народности 16. фебр. ове године, и закључили су, да народ романски у Угарској позову на оснивање романског народног позоришта; одређен је одбор, кој ће друштвени статут набавити, и изиокал је телеграфским путем такође и статут срп. нар. позоришта из Новог Сада, ради угледа, и могућег употребљања. „Притиснуто“ јаче, све на више скаче.“

Имамо забележити смрт двају посланика романске народности, Лазара Грујеска, који је у Св. Ђурђевачком оресу у Банату изабран, и Евг. Кук; први је умро у родитељској кући у Банату, други овде у Пешти, и то овај после 5. дана боловања. Обојда су били родољуби, овај такође особито даровит, и умешан млад човек. Ујак му је унијатски епископ Вел. Варадеки, кој је сад у Бечу, а и отац му имајући није више до њега једног имао. Овим су управљена два моста, и тешко да ће и једно допуштено бити са одлучним родољубним заступником народне странке. У Банату би добро било, кад би Романи и Срби сложили се у једном кандидату, било Србину или Роману, кој је одлучан, и отворен родољуб. Ако тога не буде, кандидоваће, као што сам извештен, Мишић из Темпшара, кој је био кандидат у Темпшару, и Пардању. Ми га за Пардањ нисмо могли препоручити, јер је то срез српски; на жалост Срби не могуће са Србином продрети. Нешто рђав пут и зма, и удаљеност српски села, нешто свечарство св. Јована, нешто подлост учинише, те из српског среза добијемо Мађара, и то десничара.

Сад ако у Св. Ђурђевачком оресу не наступи српски или романски чисто народни кандидат или се Срби и Романи у једном не сложе — неће бити згорег, ако се сложе у кандидатури Мишића, кој нам ближе стоји, него какав прави Мађар, и то десничар.

Ово је мишљење, с којима смо лане у Темпшару солидарност уговорили.

Читам у „Јединству“ неку високом дипломатским тоном написану примедбу противу неки примедба „Заставе“ на допис из Београда, у ма пре некоег времена, по подвато донесену вест у „Застави“ из Београда о „бегунцима“, коју она после званичне исправке није опровргла. Тај један преврћени случај не може важити за доказ какве рђаве намере. Ако „Застава“ није своју добру намеру према Србији, па и самој данашњој влади показали — незнамо ко је, разуме се од независни листова. Али — sunt certi denique fines. Не сећам се, да је „Застава“ досумњала о српском

извору дописа у мађ. „Реторни“, ако и није хтела са сумњом изићи на среду, да му је извор у „Преском бир-у“ Београдском. По где му драго био извор, не нађосмо побјања томе допису у „Јединству“. Избиља! „Јединство“ не одговори „П. Лојду“ на овога питање о Црној-Гори. „Застава“ воли се, чини то у време, кад европски листови, који заступају источни конзерватизам, не крију своје зазирање од Београда. Не, то не стоји; то је „зазирање“ новијег датума, и тек је пре три дана „Н. сл. Лојд“ обратио пажњу аустро-угарске владе на променуто „држање“ официјозни београдски листови у погледу истока.

Међутим свију је Срба најтоплија жеља, да Србија већ једанпут подигне заставу ослобођења браће своје у Турској. Још мало — па ће бити trop tard! Историја никог не чека.

Конференција, Ходоки, у којој је Ирави, Калаји, Мочоњи, Подони, Милетић, при крају је свога посла, и прилично се сложила у главним цртама. Ако се операт од клуба крајње левича прими, предаће се левича на претрес, па ако га и ова твоји, да ће се с њима пред сабор изићи. Но ту има годима с „ковом“, да тежко да нерекнемо „жали боже труда“.

„Застава“ од среде тек нам је данас стигла. Из ње видимо, да је јуче био, или имао бити „збор“ у Новом Саду ради преске парнице „Милетића“. Пештама шта би ту збор могао успешно решити. Суд је суд, и што пред суд дође, треба судски да се сврши. Неће шкодити, ако и у нас почну затварати, као у Ческој. Кад толики јунаци могуће и могу гинути и ране добити на бојном пољу — ва што да не буде ко од нас за „истину и правду“, за „народност и слободу“ затворен. Ту нема срамоте. Треба после коло једно створити, из кога ће „зачошници“ редом изаћи се. По зборови би друго нешто, и начелно могли и требали чинити, а то је: петиције на министарство и сабор, да се што пре поротни суд у Новом Саду заведе; овако је част и слобода Србаља изложена које невештини, које злоћи преводилаца, и самој политичкој мржњи становништва у Пешти.

Кад је реч о преској парници, да напоменем нешто, чему коментара не треба. Кад је оно Роман, уредник „Федерацијна“ осуђен, и кад су неки Романи за њега код Андрашије заузели се, да се амнестије, тим више, што је изтрага због Ердељског пропунцијамента у Ердељу прекинута, због чега је и он под суд стављен и осуђен. Андраши рече: Једанпут је пропуштено, други пут не рачунају. Роман је т. ј. при првом осуђењу са 6 противу 6 гласова ослобођен; кад је министар Хорват чуо за осуђење у другој парници, рекао је: Кад су га већ хтели осудити, са њим су разлогом могли то први пут учинити.

Сад Хурбан и Роман — Словак и Роман седе у Вацу заједно, и друже — та није право, да и Србин изостане. То је по начелу равноправности — Андрашијево.

— Пешта, 25. фебр. Угарска је вулкан, из кога час по час пламен унутрашњег врења сукне. Таки је један пламен сукну на дан, кад се расправљао буџет за просветне цели, у прошлу среду. Сукоб том приликом тим је значајнији, што је за обе стране прилично изненадан био. Главне улоге од стране Мађара играли су Тиса, и Чернатони.

Тиса је себи очевито узео за задатак, да према „народностима“ игра улогу „грмећес Јупитера, или Пептуна, са девизом: „quos ego“ — што значи: већ ћу дати ја вама. Ова је улога за њега прилигодна зато, што зна, да ће у таким приликама живети обилат плод одобрења, и плескања, од стране и саме деонице. Он тиме хоће и Кошута да избије из седа поверења мађ. народа.

И Чернатони цере предживот свој у пони гњева противу „народности“. Из саопштене расправе увиде ће те појединости те расправе. Тиси је ушло у крв и сок, да одма, како ко устане, да што за немађарске народности тражи, одма повиче: опет и опет и сугде мешате питање народности. А нису ли и сами Мађари обривали, да ће бар на просветном пољу учинити све, што је правично, за немађарске народности? По чему је дакле питање просвете „народности“ страна питање? Тиса вели: да подпора није за мађ. позориште, него „за пе-

вање и музику“ одобрено, а ово су вели вештине обште човечанске.

Но да и не опомињемо на речи министра ун. дела, кои се досетио, да је „штампа“ тобоже погрешком од „певања и музике“ начинила „мађ. позориште“ — није ли сам Чернатони у дебати о позоришту „искрено“ изповедио, да он подпору сматра, да се одобрава мађ. позоришту? Није ли „певање и музика“ за мађ. оперу? Није ли „опера“ део мађарске драме, и мађ. позоришта? Не учи ли се то на мађ. језику? Где је ту дакле обште човечанскога? И ко контролише, колико је на што од подпоре потрошено?

Мин. Етвеш држи музеј за „обште просветни завод“. Да и не опомињемо, да је и ту деловодни језик мађарски, питамо само: ко су званичници у музеју од управитеља до вратара? Мађари. Ко је послан на купљење знаменитости са дотацијом од 30.000 ф. Мађар. Ко одређује правац и предмете реда? Мађари. У чијем се језику дотична дела издају? у мађарском.

Са гледишта чије историје, и археологије збирка бива? Мађарске. Напоменску музеј по постанку и обстанку свом није државни завод, него друштвени, и као такав могао би само у име субвенције што добити, а не као подпуну и праву дотацију из државне, т. ј. свију нас касе.

Етвеш вели: набављање књига за академију није само у корист мађ. народности, јер се набављају књиге и француске, енглеске, немачке и т. д. и могу се и Немађари њима послужити. А за л' неби таке књиге и ученим друштвима немађ. народности добро дошле? И за л' библиотеке нису за Нови Сад, Брашову, С. Мартон исто тако нужне, као и за Пешту, и још нужније, јер поједини немају толико новаца за те књиге, као Пештанци?

Министар пориче, да је 18 двајестина од 2 милијона одређено за мађ. цели. Да видимо. На средишту управу одобрено је округлим бројем 245.000 ф. Ту има два Србина у вишем, један у мањем звању; два Романа, 1—2 Саса. Ту на народности не долази више од горњег размера.

На црквено цели: 290.000 фор. Ту би се у толико на размер тужити могли, што католичка црква ужва милијоне добара, која Мађари сами као земаљска сматрају и рекламују, и што на Романа и Србе ван Ердеља долази само 30.000 фор.

На управу школа одобрено 275.000 фор. Ту ми имамо само једног надзорника Србина.

На учевне заводе одобрено: 888.000 фор. Од тога добива: српска гимназија 6.200 ф. романска 4.000 ф. У осталима заводима предаје се мађарски, професора осим неки, понајвише помађарени Словака, од Србаља и Романа нема. Ни су ли то мађарски заводи? Није ли ту размер још мањи од 18.000?

За награде, и друге школске цели одобрено 10.000 ф. Од туда незнамо, да Срби и Романи што имају, осим неку стотину фор. која се међу учитеље — и то пред посланичке изборе подела.

На обште просветне заводе одобрено 107.000 фор. Од туда добија: мађ. музеј 41.000 фор., ердељски мађ. музеј 10.000 ф. мађ. вештине 18.000 ф. Споменици мађ. историје 14.000 ф. Угарска и ердељска археологија: 14.000 фор. Мађ. учена академија: 2.500 ф. Мађ. друштво за природне науке: 5.000 ф. Пештанско мађ. друштво за науке: 50.000 ф. Разне мађ. збирке 44.000 ф. Пензија од 27.000 ф. такође Мађарима у прилог долазе.

Иволите сад рачун направити, и пристајте, да се за једно народно учено друштво није ни толико одобрено хтело, колико за свим приватно друштво за турновање у Пешти: 5.000 ф. али наравно, прече је Пештанцима турновање, него Романима наука.

Чернатони рече за нас: да хоћемо да нам друштво буду бедем противу мађаризације, на вели кад је тако: издржавајте ја сами, а не просијачите помоћ. Но ми нисмо друштва тим бедом назвали, него основне школе. Срби ни су ни искали ништа за своју Матицу, а Романи 10.000 ф. свега. Да л' је то просијачење, кад се иште из касе, у коју и ми плаћамо, и из које Мађари стотинама хиљада себи одобравају. Деак је сам лане рекао, да је срамота, да Мађари из земаљске касе за своје позориште подпору примају — ни су пак они

и ове године своје позоришту подпору одобрили? Ни су ли стотинама хиљада на друге своје цели одобрили? И, то није просијачење! Наравно, није просијачење, него је „јавна отимања.“

А Квашаји — он пара по утроби матере своје, он одриче Матицу Словенској подпору, што је као бајаги постала као оруђе за „рајсрат.“ И Мађари — њи 101 противу 84 зато — јер бар износе, да је зато, одбише предлог Јокаја, уз кои су и министри били, и кои је предлог само неку наду из далека у изглед ставио!

Ко да не заплаче над „развалинама Јерихонским?“

Оволико за сад о тој знаменитој дебати, која је показала, да је Мађарима „култура немаћ, народности“ гола и пушта фраза.

Представља

српске православне црквене обшине Маријиндоске (Слузкока цуконичја) у пословима црквено просвјетним, (одпремљена 18. фебруара) гласи овако:

Ваше цес. краљ. и апост. величаство!

Најмил. царе! Јуначка војвода крајинијачка!

Сви народи простране и сретне државе В. В. тако су се својски заузели сваки око свога особнога обстанка и просвјетнога развитка, уз слободно повлађивање од стране државе; — видимо: тако је сретно то заузимање на све стране, да је тај жагор различите језика и до нас допрло, те тако рећи на сву силу упада у очи нама велика оскудица свију средстава за услове народнога развитка и људскога напретка.

Нек нам сјајна круна наша незамјера, кад истину казујемо, да нам није свеједно, какова ће судба постигнути у преображају краљевине нашу постојбину — нашу стару Крајину, која је по небројану пута са крви нашије ђедова и — нашом искупљена, и — костима нашије отаца од неважљивага премашаја савено оградена. Али нам ни ова та политична брига непада тако тешка, и, ма како намјештана била противположена државничка мудровања, свагда ће она наћи вјерноодане крајинијачке вргнуте око Вашег Величаства ради превисше заштите и обране! — Него највише нам бриге задаје наше црквено-просвјетно закржљало стање; јер ето видимо, да те пријетеле политичне констелације на нашу највећу штету утјечу се већ и пред најмилостивије расположење отачинскога срца В. В., које једнаком љубављу обима све народе и вјере у пространом царству, за које нам јамчи и најновији државни закон од 1869. год. којим се заштитавана наша српска правосл. црква, и ујемчује њен обстанак и аутономиј развитак.

В. В. умро је наш патријарх Самуило Маширевић, те нам ништа непростоје него најпокорније молити:

В. В. изволите дотичним органима наложити, да се лањски у Сремске Карловце сазвани — но поватним начином од којег патријара неоправдано одложени — сабор већ са наступањем овога идучега прољећа у своје сједишнице по наименованом администратору патријаршије сазове, те своје предузете послове конститутивне изради и доврши.

В. В.! Смилујте се ради Бога и вјечне правде, која држи круне и престоле, те не допустите, да се са вјером и црквом нашом титрају, као што смо видели да је мађарски министар за благочест и наставу јавно у службеном листу казао био, да се сазвани сабор наш на 14. октобар 1869. год. опет у сјед-

нице искупи. Па макар да то није покој патријарх извршио, баш се је и сам предечени министар учинио тој самовољи невјешт! — Код нас граничара богме тако се незове законе вршити, и — надзор у кући практицирати.

Против таквога играња са најпречим интересима наше цркве и народности мора се ова вјерноодана српска правосл. обштина Маријиндоска одрешило оградити!

Подједно још предајући се вјернопокорни крајинијачки извјештој нади, е ће ова праведна молба наша најмилостивијега одзива задобити, и — сабор наш збиља у своје сједишнице у најкраћем року сазван бити, додајемо ову другу препозивну ограду:

Да В. В. баш никако недопустите, да се нови митрополит-патријарх прије небира и не поставља, док се надлежне животне ствари народне и просвјетне на сабору нашем сасвим у повољни ред неоставе.

Разлог ове наше ограде мотивира се са традиционалним назадовањем свију нашије просвјетније завода, и — стагнациом црквене управе, а најпрече у објасњеној удој судбини нашега лањскога сабора, гђе се види, да нас самовоља двије стране оће да баца чак иза леђа и самије Калмука у деспотичкој Русији!!

В. В.! Овако отворено и простоудно говорећи чинимо то у поуздању, да ће В. В. нашој застарелој црквено-просвјетној бједи радо љека дати, које бити може само преко нашега народнога сабора!

Па са синовском искреношћу умољавујући се у превисше њедра остајемо са хомогијалном покорности В. В. вјерноодана и најпокорнији крајинијачки:

На Маријиндолу, 18. фебруара 1870.

(п. обш.) Подписи следе.

ДОПИСИ.

У. — У Одеси 14. фебр. 1870. Овде смо разабрали, да је мађарска влада забранила распрострањавање брошуре, коју је написао генерал Фађејев. Ако је то истина, то Мађари показују заиста доста велику слабост, кад се они плаше празне артије руског генерала. А шта ће онда бити, када би руске бајонете у мађаророгав навалиле, дали би средства било исте зауставити? По нашем схваћању мађарска садања снага, недосиже руској се противити, а мађарска када би знала, још би могла и начин прознаћи, који би јој њени обстанак осигурати могао. Тај је начин да задовољи све народе у земљи, да се поштује начело народности, и да Мађари не пристају уз Аустрију која је уз цариградског болестника прирастала. Мађарско је спасење у Славјанима. Уз Славјане моћи ће и Мађари живети, а у борби са истим нестане их са лица земље. Потраже ли Мађари пријатељства оком Славјана, то могу уверени бити, да ће за једне и друге црни дани наступити. Мађари ако нису слепи код очију, то се могу уверити, да нема начина који цариградског болестника од природне пропасте избавити може, а морају и товнати, да распадајућа се турска само народу који онде живи, припада, и ни једне стопе земље за давање нема.

Чланак кога је генерал Фађејев написао, и који се на одношаје Руса спрам Пољака односи, решета се у разним новинама. Исти чланак гласи између осталог.

„Савршено историја довољно је објаснила четиристолетни спор руско-пољски у име Литаве т. ј. западне половине Русије. При крају 18. века решена је та разпра, историја је већ изречла овој суд, него се тиче питања адми-

нистративног и новчаног. Али иза граница руски земаља, које су негда под пољском биле, лежи чисто пољска земља, коју смо добили случајно, поред свих неспретаних немира у западним нашим губернијама — ту ствар добија други вид; ту стојимо на туђој земљи и видимо неприповнавање руске владе.

Уверивши се о немогућности попуштања, руска влада приућена је узимати мере, које чини у западним земаљама, и у самој Пољској, али моћ одношаја јака је од свега и те мере немају никако исту последицу овде и тамо: Западне губерније (у којима је прости народ руски) могу се порусити за кратко време, али у данашњим околностима Русије нема никакве нужде да се поруси пољско краљевство. Уз то неможе се ни Пољацима попустити, докле нема надежде, да ће се они преокренути. То ће трајати дотле, докле Русија нестане правом главном славенског света, одлучно развијање славјанске заставе преиначиће и пољску ствар. Али славјанска застава неможе се иставити, ако се неће Пољацима припознати принадлежење им место у славјанској породици.

Четири милиона руских Пољака и два милиона аустријанских, који се сваки дан подбајају на мрзост спрам Русије, биће стена међу нама и западним Славјанима. С друге стране овековечавање данашњи одношаја у Пољској, ако се своде у начело, поплашиће све Славене и уништиће у клици свако поверење спрам нас. Славјани бојећи се досад неситог руског частољубља држаће наш братски позив за превару.

Пољска револуција, можна против Русије, неће бити можна против савеза, који од своје воље призива руско начелништво. За мене је та ствар јасна, као што су два пута два четири; не знам како је другоме. Припознавање славјанског права Пољацима окупнеће силе пољске према западу, на обновљење и устројење праве законите пољске (ограничене на чисто пољске земље), начиниће Пољаке предњом стражом славјанског покрета, и узевши пољску ствар из руку аустријски, даће је у руске руке. Ако Русија пре или после уреди славјански свет, биће то доказ, да је на то повата од промисла, да јој је дато, да извршује задатак човечанству прописани. Али промислу се не служи, кад би се одрицало право и правда ма коме, нарочито пак једном међу члановима своје породице.“

Тако збори Фађејев о Русији спрам Пољске. Руске неке новине прорештавају некидашње претресивање галичког питања у бечком државном савету, и на примедбу неког посланика, да би се Русија изазвала, када би се Галичани задовољили: нико не жели тако као Русија, да Аустрија задовољи славјанске народе. Русија у својој кући зна шта ради и нигда се необира на своје суседе. У Аустрији беснише осамнаест година абсолютизам, а у краљевини пољској било је Пољацима све дозвољено. Пољацима враг је памет забуркао и покренуше се на туђе подстрекавање. Русија употреби неке мере, које по неће добро не звоне, јер многи братри одутоваше светом оцу папи у госте, али Русија не питаше, да ли ће то Аустрију изазвати или не. Нека Аустрија задовољи народ у Галицији, Русија биће прва, која ће рећи евала. Тако зборише неке руске новине.

Русија је наредила да се на пруту прикупи оделење од 100.000 војске, која ће на заплете на југоистоку мотрати. „Народи на балканском полуострву могу своја права затражити, а ко се год у њихове ствари умеша, прошао је с вражним трагом, рече недавно неки ваљани Рус.“ —

мрео, и са сиротиње своје пропадао, пак при свем том овому ништа непоможе, јер занемари школу и народну просвету, те зато са своје невести и незнања, огрешну у неслози и раздору, а с тога изгуби Србин своју самосталност — своје јединство и слободу и постаде туђину роб.

А оне сјајне цркве и намастаре понавјаше опустеше и пропадоше, а Турци скидаше са њих злато и сребро, као што Милош Обиљећу у видању Раванице рече кнез Лазару.

Јест та Србин је и где је год могао само цркве до скоро дизао, та Србин је у варошицама и повећим селма од 3 до 5000 или које више душе, градио по 4—5 цркава, та ено нам Сент-Андрије код Будима, — 5 до 7 цркава. Украшених пустих видина, а народа, не која хиљада, као што беше, него 7—800 душа, — пропадоше и растурише се, а цркве јим непомогаше, ено нам сремских Карловаца, 3 цркве, а народа једва српских 2700 душа, док јих прије 80 година, до 5000 чиста Србина беше.

Можда ће когод рећи, та онда су црквом — вером нападали Србина, душмани његови, једни мухамеданством, други римпапством, пак се Србин црквом и бранио морао, али ми морамо рећи да то нестоји, јер нису зидине и њихови украси, вера православна, вера хришћанска, него је то, истина јеванђелока и жива реч и наука, богочовека и спаса рода људскога Исуса Христа, коју можемо и у ово мало речи схватити,

Кнез Воронцов основао је овде ново друштво паробродства, и већ се ради 27. пароброда, до данас су три готова. Капитал кога ће кнез у промет метнути, изнашаће до 20. милиона рубаља. Овдашње друштво паробродства и трогоља има 90. пароброда, а поједини људи имају 10. И тако имаће Одеса до 130. пароброда.

—**Н. Нови Сад** 23. фебр. Пошто нам се ни од које стране од наше браће трговаца не јави, да је била годишња скупштина овдашње штедионице, ево ја ћу да вам јавим. Скупштина је држана 26. п. р. у дворани царице Јелисавете. Досадашњи председник скупштине Франц Горјуи због своје болести није могао доћи него је послао писмо, у коме јавља да се даље неможе примити председништва. За тим директор Вилх. Грозингер прочита свој извештај. Промет је био за прошлу годину 3,030.698 фор. 27 нов. са чистом добити од 24.049 ф. 97 н., дакле са 1.652 ф. више него прошле године. Отуда допаде акционарима као поделак 14.283 ф. 98 н., тавитиона директору 1442 ф. 97 н., за оставу 4161 ф. 32 нов., дневним повереницима и цензорима у име дара 2088 ф. 66 н., за награде а пензиону главницу частника 104 ф. 33 н., за добротворне сврхе 1040 ф. 33 н., па тако свакој деоници припаде 36 ф. а. вр. Поред овога одлучено је претежном већином гласова, да се узме натраг половина деонице главнице по смислу §. 44. друштвеног устава, пошто је оставна главница већ достигла половину деонице главнице. Пошто допушатија оде Фр. Горјуи, да га замоли да се опет прими председништва, па донесе одговор, да Горјуи никако неће да се прими, буде изабран Карло Аведик. За тим се изабери 30 чланова одбора, међу којима само пет Србаља, и то осим можда двојице све самих „благотворних“, на које се Немци могу поуздати. На овој скупштини све се читало немачки, само су гдекоји Срби говорили српски.

Овом годом ваља ми нешто поменути 14. бр. „Панчевца“ ради убавештаја. И тамо се вели као у први мах у „Застави“, да је поделак у овдашњој банци 12.80, а то није него 12 ф. 50 н. „Панчевца“ има право да у извештају „Заставиним“ није казано, како је скупштина банкина примила предлог управе што се тиче измене §. 20. друштвеног устава. Дакле ево нека се зна, да је управа предложила, да оних 20 деоничара, који захтевају ванредну скупштину, треба да имају најмање 200 деоница. Но скупштина одлучила је, да је доста да имају 100 деоница. „Панчевца“ уједно пита, шта је управу руководило, да с оваковим предлогом на среду изиђе? Колико је мени познато, руководило ју је то, што је у властима од више деоница веће јамство, да неће узалуд и из каквог пркоса искати ванредну скупштину, и да неће можда узалудна трошка чинити цело друштво, пошто таква скупштина близу 200 ф. стаје, осим трошка деоничара који са стране долазе и осим дангубе. Али скупштина нађе, да је доста јамства за то и од 100 деоница те у толико увоји предлог управе.

Уз ово нека буде споменуто, да нам је чудно, да у „Панчевцу“ као српском економском листу не видимо уз друго назначен и те чај деоница прве српске банке. То би српски свет јако занимало, а и зацело мора му бити мило, што можда први пут види папире свога народа на светоком промету.

—**ко — Земун** 24. фебр. Морам и опет да вам се из овог места јавим. Сви врло добро знамо, да се у последњи дан мрса, или у по-

„љубите ближње своје, као сами себе,“ „што вам није мило, нечините другом,“ „сви су људи браћа, сви треба да су слободни и равни и равноправни,“ „сви треба својим радом, лебац да заслуже.“

Што се оне мртве ствари и мртве зидине, за веру истуриваше, а жива се и истинска вера занемариваше, зато се оном мртвом вером и неодбраном, него и римпапству и мухамеданству дадосмо милионе нашег народа, те за нас пропадоше.

Кад помислимо колико је грдна новца — и рада, на подизање и украшавање тих силних цркава прохарчено, пак још кад помислимо, да су тај сав новац, с врло малим изузетком, по готову све сами инородци и њихова радиност, од нашег народа одвели, та и у најмањем српском сеоцу хоће црква по 10—20 и 30.000 ф. сребра да стане, а камо ли по већим местима, јер помислимо само, колико имамо српских зидара, дрводелца, бравара, лимара, дрворезара, златара, звонолија, свило и златоткача и златоковача, столара, стаклара и многих осталих радиња, него су ти занати и радиност сви у рукама инородаца, пак још кад узмемо у рачун одкуд и од кога обично и гравиво набављам, онда ћемо увидети грдно сарањено капиталс, и један узрок нашег материјалног опадања.

Где је у једном месту као оно у Сентомашу — на 10,000 душа по једна црква и боже помози, — али где су на 2—3000 и мање душа по 2—3 цркве као оно у Карловци, ту је

Подлистак „Заставе.“

Школа и црква у Футогу.

Беше и у хришћанству, као и у других вероисповести време тмине и незнања, за сав свет. То време беше и за Србина.

Српски цареви — краљеви и великаши, подлегаше утицалу калуђера, подлегаше утицалу оног времена, у ком се за макакав смртни и на небо ваљујући грех, као откуд сматрало, подизање храмова и манастира и богато даривање калуђера.

Српски цареви — краљеви и великаши страшно грешаше, што нама крвава повесница и наша пропаст сведочи. Син оца, отац сина убијаше, оцеди својој живој рођеној деци очи кошаше, измеђ себе се крвише, пак тако и народ газаше и у отимању о власт и господство, јадни народ измеђ себе завађаше и закрвише. Те није чудо што се по њиховом примеру и дан данас у нашем народу налази Вука и Вукашина, — да, они страшно грешаше те зато подизаше безбројне богате и „великолепне“ цркве и храмове, малаше у њих светитељске слике сваковрстне, китише јих златом драгим каменом и сиваним бисером, дариваше златним и сребрним „утварима,“ куповаше свилених и влатотканих одежа, дишаше „високе торњеве,“ а на торњеве и среброчасна звона, и „крстове повлађене“ они то радише, а народ се на њих угледао, те је то исто чинио.

Од тих многих цркава поградисше многе

самостане — намастаре, богато их дариваше свемљом и осталим „земаљским благом,“ а то све чинише, крвавим знојем српске раје сиротиње, пак још и задуживаху земљу и народе, да набаве све што болних „браву Дубровачки“ и „Млетачка шарена мраморја.“

То све народње благо дадоше црним калуђерима за уживање, мислећи да ће ови зато што добро народу чинити, а дароватељ да ће се тешких греха опростити;

Јест још подвргаше слободни дух, ту божанствену искрицу бога живог, робству калуђера, подвргаше просвету народну, руководству и старању калуђера.

Ови учише народ наш, да је сва срећа и напредак наш у даривању калуђера, у подизању — украшавању и богатом даривању цркава, — учаше јих да је свака власт од бога, — да је народ рад њих и рад царева — краљева и великаша ту на земљи, да га они стрижу и да шњегач живе, учише јих, да дају „цару царево“ јер знадоше да ће одовуд што и њима доћи, а и „богу божије“ разумевајући сами себе под овиме.

Овако се од вајкада до данашњих времена у Србина радило.

Ако се ово држи за службу за додвору, живом Богу великом, то и онда заиста, није њему бољег додворника од Србина, та Србин је по примеру својих цар-краљева и великаша, подизао цркве и намастаре, и богато их даривао и украшавао; јест то је чинио а сам је од глади

кладе овако чудо протера, које ми изгледа, као да толико дугом посту и тим некако се светимо, што ће нам овако уживање и разбацавање да скрати. Или као да је тако узаконено, да се у тај дан гресија и грејова и свачега на душу и тело наговарати може, и утехом, да ћемо једући пасуљ и киселицу за шест и више недеља све то са себе сирати. И ово се канда може узети као једна страна, која се никако ни једном нареду у врлину уписати не може. Као овуда тако ми и овде оваки поступци пред пост изгледају, као да наш свет држи, да се у време мрса, наиме пак последњих дана може и сме свакојако грешити; а поштом да су за то, да своје у мрсу хотимце учињене грехе сперемо. Али чиме? — Као што с. м. већ рекао, не са добри и поштени дели, него чисто са јелима, која нису машћу запражена.

Врло је природно по данашњем времену закључити, да ће још много година проћи, док наш свет увиди, да није пост лебац и лук, него чиста и поштена душа, која у добри свјет дели и шна овака остаје, кад и најмрскија јела једемо. И ово је један знак, како Срби много радије од странаца оно примају, што је лоше; а што је вљано и добро, ту се изговарају: „Шта ће нас Шваба, или ко му драго да учи!“

Какве последице долазе од претераних теренењака, што се за време месеојећа чине, то већ врло добро знамо из толиких очевидних примера; али мени је воља да напоменем још једну околност, која ваљада још само у Земуну може да опстане. За дивно је чудо, да се код нас тако равнодушно и од стране родитеља и од стране власти гледа, да за цело време месеојећа, па још у вече, пуне улице накараћеним страшилама и гадовима бру. И то се код нас са таким задовољством гледа и одобрава, као да Бог зна какво добро отуда долази. Али баш за то, што тако држимо, да погледамо на последице оваких поступака.

Око девет часова у вече већ се почињу појављивати оваке машкараде, те тако накараћени заћу од куће до куће, из крме у крму. Па да се запитамо, ко су то, што се овим тако дивно забављају? — Ђери и синови овдашњих грађана, којима и јесте и треба да је прва брига, да децу своју што више у невиности и поштењу сачувају. А зар ово није пут, којим се деца њиховој отварају врата свакојакм гадном последицом, којом ће приликом, особито по крчмама свакојаки безобразни речи и провака да чују. Да ли то све служи за морал и ваљан пример оној деци, чији родитељи све то допуштају, да им синови и ћери чине! Да жалосне и јадне појаве! — Кад коме испадне за руком, да коју машкару позна, онда ће тек да се упрсати, да ли је можно да се под оном образном та и та госпођица и господицији српски, скрио. Па какво је одело у ових машкара? — Ту ћете видети грађанску ћерку у мушким панталонама; ту ћете са стидом да угледате ову исту у суњници, која једва колена дохвата, и у кошуљци, која, канда је од паучине предена. На тако скандаловну — што не би требало ни пред родитеља да изађе — пуштају их, да толике стране и непознате куће обилазе; па шта више и саме казана. А ко им је пратња? — Више пута само ви неколико познати младића, који су тако исто, као и ове нагиздани. Што се власти тиче, из једног разлога оване чуду требало би на пут да стане: што се лако догодити даде, да се најгора хула и прустахија за образну своју најгорити може, који би из комбинација својих коју кућу најлакше посетити могао.

и горе, пак осим оне грдне материјалне штете, још је и то грдно зло ту, што се овда ове наше општине, поделе по црквама у једном месту, те једна другу као душмана сматра гони и протерује, те су онда обично ове наше црквене општине као гашите и подраивајаште наше проклете неслоге и раздора, који се одовуд и по народу сеје, те сваки општи рад делењем снаге и неслогом и занешеном уображеном црквено-народном — али ограниченом себином користи спречава, — и општем добру предпоставља, које многог неби било да је само једна црква у месту (сведок оремоки Карловци) својим раздором и нерадом.

Нас наши цар-краљеви-великаши и снахикалуђери заведоше, да се само око подизања и даровања црква и манастира бавимо, а подизање школа за народ, подизање заната и радности у народу, просвећивањем народа знањем и науком и ширењем просвете, то занемараше, и само се трудеше да они наученији од народа буду, да би помоћу знања и науке над народом господарили и тако ништа нерадећи благовати, забрављајући да то неприлични хришћанству, него да су овак радили и Инђиски брамаи, па да и дан данас онако раде, те народ Инђиски у глупости држе, и самога у подизању и украшавању њихових „пагода“ — манастира, и даривању истих, као и њихових „брамина“ — калуђера уче и одгајају. А о школом изобразењу ни спомена да чине.

Ово сам дакле том намером пред јавност изнео, да родитељи овдашње деце узму ову ствар мало озбиљније пред очи; па ће сами увидети убитачност њену, која деци њиховој само на штету служити може. Даље напомињем још и то, да тако исто наши свештеници и учитељи против оваких покора устану, те сваки у своме делокругу да им још у зачетку корем ишчупају, како би и код нас овог чуда једаред за свагда нестало.

Чортановци 22. фебруара. Из овог краја врло слабо добијате каква извешћа и дописа о стању наших ствари, и по томе остала браћа наша мислиће, да је код нас све и сва у своме реду, но да није тако, него да и код нас, ако не више, а оно зацело толико исто ала, нереди и нерада има, као и по осталим омањим општинама то ћете из овог дописа увидети моћи.

Цркве су нам запуштене, школе забатаљене, а по општинама не зна се: ни ко пије, ни ко плаћа, ту вам је прави дармар, ту се на очиглед вишим властима осили поједини човек, па по своме ћену, рехатко без икаквог обзира жари и пали. До прегледања рачуна, општински и црквено-школски, општина не може да дође, то је за њу тајна. Њојни само виша власт наметне поједине званичнике, који о својим делима никаква и никоме рачуна не дају, а затреба ли их човек ради каквог уговора, извештаја и томе подобна, то ће му поред за све одређене таксе, и девету кожу огудити. Но да неби ваши штовани читаоци помислили, да је то само обода, без икакви стварни доказа, то ћу вам овде, осим много други у нашој околици забатаљени општина, засада навести општину марадичку и њеног наметнутог бележника Уроша Лујановића, који се осилио, све општинске ствари у своје руке узео и по својој ћуди разуздано чини по општини шта је њему воља. Но пре, него што би његова дела или управо нодела на видик свету изнео, рећи ћу о њему коју напред и о његовом доласку за бележника у Марадик. Изнаокада и без икакве сагласности са општинском, пре неколико година наметну га виша власт. Он је тада још стајао због неког злочина, под криминалом истрагом. Онда испочетка, издвали се за жупанова сродника, почео је самовластво у општини владати, дотично становништво мирно и бојажно уклањало се готово свагда силеџији, тек поједини, које је јако у њихоме праву и имовини општетио, тужише се и јадаше вишој политичкој власти, али њихове жалбе остадоше досад увек глас вапјућег у пустињу — јер као што наш прост свет вели: врана врани очи не вади. Г. Домин знао је увек учињену деру брзо запустити па после тога опет на стари посао. Но у последње време већ је оваком поштеном становнику марадичком дозлогрдио. Није му мало што је општини стао ногом за врат, него се направио неограниченим господаром и у црквеним и школским пословима, све је касе под своју управу узео и самовољно председником општине се начинио. Свештеник је стар човек, па није у стању да му се одапре, а учитељ мора онако играти, како му он свира, јер би иначе и оно мало уде плаће сваке преступне године добио. Но осим свију недела, која је поменути бележник марадички у истој општини починио, осим равни уговора, које по 20—30 ф., рекламација, које по 40 до 50 ф. и више прави, осим овакворони лажни пасоша за људе и марву, које он издаје, осим непрестаног дружења са обележеним и подозривим људма, превазилази један уговор

Зато што је онај Инђиски народ овако занемарен, зато је глупост и занемареност узрок, да њих 140 милиона Инђијанаца, робују према њима шади просвећених Енглеза, којих једва да један милион међу њима у Азији станује, а осталих 14 милиона Енглеза у Европи.

Но ми Срби и хришћани на балканском полуострву гори смо од Инђијанаца, јер 12 милиона хришћана робују међу њим станујућим глумим Турцима од 2—3 милиона.

Нисам против дизања лепих и украсених црква, али онда кад материјално добро стојимо, кад смо просветно развијени, кад будемо имали нашу радност и наше занате, онда джимо, ако ћемо и мисирске фараонске пирамиде, које сведоче да и мисирци зато пропадоше, што равно као и ми радише, пирамиде дизаше и украшаваше, а народ у глупости држаше, али сада је крајње време, да настанемо, да школе подижемо, да школе дотле доведемо да с црквом напоредо иду.

Наши власници и калуђери, нехтедоше знати, да школе и цркве тако стоје према народу — и просвети његовој — као руке према телу човечијем, што је глава — лице телу људском, то је народу просвета. Што је десна рука лицу и телу човечијем, то је наука и школа својој глави — своме лицу — своме телу — своме народу — његовој просвети. (Свршиће се.)

написан 1867 године, по коме је он на очиглед целом селу и законитим наследницима, продао заоставштину Аћима и Марте Лазина, која се састоји из једне куће и зртаља земље. Жена је истог Аћима умрла 1862, а он 1865 године; сад, је ли могуће, да су они 1867 године датирани контракт, сврху продаје куће и зртаља земље, после смрти на 2 односно 5 година подписати могли?! Христос је четвртог дана — као што нам св. сванђеље прича васкрснуо из мртвих Лазара, али четвртог дана, но наш је бележник Лујановић много веће чудо учинио — васкрснувши Аћима и Марту Лазина после 2 односно 5 година!!

Но да би уговор што подпунију своју форму имао, ту су и два сведока: неки Валентин ишпан у Марадику и сланкаменачки учитељ Базумић, који врло тешко, да су поменуте умрле и познавали. Учитељ Базумић, на срмоту свога узоритог званца, више се реди у приватном друштву изразио, да се он више пута подписао, незнајући ни сам на што и у чему је ствар.

Цела ова ствар, са достоверним доказима подређена, предата је још пре 8 месеци дотичном судцу, али до данас, није дошло ни беле ни прче.

При последњем избору посланика на загребачки сабор, предао је опет тужбу у руке самом жупану марадички свештеник против истог бележника, шта ће из целог бити, и хоће ли се марадичани што скорије те напасти опростити, то ће што скорије време показати, међутим неколицина честити марадички становника, латили се свију законити средстана против самовоље свога бележника, и повремено ће с једне стране изнати на јавност недела његова, а с друге стране, почињући од јурасора постепено судским путем правду и правину тражити, шта је напоследку и у самом Загребу или Бечу нађу, али онда нек се добре узме на ум наш г. јурасор и судца, који без икакве казни напуштају поједине бележнике да по општинама жаре и пале, и да за 7 година, као код нас, бележник рачуна не полаже.

Не гулите коре, да не буде горе, него дајте правду и правину, вели наш мирни и оптерећени тежак! —

Нови Сад 28. фебр. У прошлом броју смо јавили, да су чланови конференције држали у четвртак предходни договор и ту је програм за јавну седницу израђен. Програм је следећи: Сабор: 1. Какав сабор да се сазове? 2. Ко да га сазове? 3. Кад да га сазове? 4. Кога да сазове? 5. Коим начином да га позовемо, да сабор сазове? 6. Шта да се на сабору ради? 7. Начела наша у погледу оних саборских чланова, кои су мандате положили.

Организација нар. странке. 1. Главни одбор привремени. 2. Местни одбори. 3. Одборске скупштине. 4. Избор одборских чланова. 5. Место главног одбора. 6. Иницијатива одгуд да долази, и како. 7. Средства за нуждне трошкове. 8. Главни дефинитивни одбор.

Граница. 1. Шта да се тражи. 2. Ко да тражи. 3. Како да тражи.

Закључци сабора од 1861. 1. Шта да се ради у погледу на ове. 2. Какав орган да ради у тој ствари.

Сутра дан у петак 27. фебруара у јавној седници у дворани „српског друштва за радност“ изабрала је себи конференција за председника дра Ј. Суботића, за перовођу В. Ђурђевића. Председник је изложио програм и позвао конференцију да о појединим тачкама већање отпочне. Већање је трајало до 1 сата по подне и ово је закључено: 1. Да се одгођени сабор сазове. 2. (ова тачка је спојена са 5. и закључено је): да депутација, коју ће састављати, изасланици појединих црквених општина и неки посланици народне странке позову администратора патријаршије и истим заједно оду влади и код владе издјетвују, да се одгођени сабор сазове. 3. Да се сазове сабор у половини маја. 4. Позва ће се сви посланици одгођеног сабора. 6. На сабору има се израдити пре свега устројство сабора изборни и пословни ред. А оставља се увиђавности посланика да реше још она питања, која су одвећ хитна и одлагања нетрпе. 7. Пошто мандати нису на сабору положени, то ће се имати мандатополататељи на сабору изјаснити остају ли при свом мандату или га полажу.

Уз ово предлаже још др. Св. Касапиновић да се усвоји закључак панчевачке конференције: да се сабор у избор патријарха неупушта док нестигне санџија закључака идућег сабора. И ово је усвојено.

За организацију народне странке усвојила је конференција напрг, што га је одбор за то изаслан конференцији поднео и изабрала је у главни одбор: др-а Ј. Суботића, др-а Св. Милетића, др-а Ст. Павловића, др-а Л. Кољива, В. Ђурђевића. Главни одбор је прве 3 године у Новом Саду.

За питање о граници решено је, да се остави одбор из лица, која ће обитије Панчевачка, Земунска, Митровачка, Карловачка, Б. цркванска и Тителска и остале обштине већих

места у граници одредити, да спреме материјал за ту ствар и да исти поднесу на конференцију, која ће се у Панчеву сазвати.

За закључке саборске од год. 1861. одређен је опет одбор из провинцијала и то за Бачку из Новог Сада и Сомбора, за Банат из Кикинде, Бечкереча и Вршца, за Срем из Вуковара и Руме, и тај одбор имаће да закључења та прегледа, и своје мњење о том главном одбору поднесе.

На конференцију ову стигли су телеграми из више места.

Обширан извештај о свему донећемо у идућем броју.

Нови Сад 28. фебр. Неки дан била је скупштина овдашње р. католички сабор. И догоди се дивно чудо, да изабраше за посланика крајњег левицара Бенедика Слеху. Како то, запита ће се, та овдашњи католици показаше у више пригода, да су владини људи до ушију и где треба и где не треба? И они се сами нађоше у запари! А како се догоди избор?

Догоди се на препоруку овдашњег њиховог пароха Бенде, који им би узданица а сада на брво показа им своју ћуд. Сада се чује, да Немци у својој невољи хоће да шиљу горе депутацију, да увере владу, да кад су бирали посланика, то није била њихова слободна воља, него то учинише на препоруку. Еле Немци изабраше за посланика онога кога и не познају. Заиста лепо сведочанство политичке свести, па се онда чудимо, што при толиким овдашњим судским рехтаурацијама радише као мува без главе. Ово само поменуемо, да се види политична зрелост наших суграђана Немаца. Нама је заиста жао што тако ограсаше, али ваљда ће им и ово за наук служити, да се, кад сами не разумеју свога посла, не дају другоме вући за нос, и да се не пачају у оне ствари за које нису досрали, јер ће их најпосле постићи судба жабе, која виде где лети орао па она хтеде летети.

НОВИЈЕ.

— Француска влада званично је ставила Риму захтев, да јој се допусти да може у концил послати свога специјалног пуномоћника бар за оно време, док трају прегреси с питањима која су „шесмом“ изнешена а дотичу се политичког поља. Кардинал Антонели узео је то просто на знање.

— „Конституционал“ сматра предузето грађеве гвоздени путова по Турској, као најбоље оруђе против панславенски тежња, које на тим раде, да што скорије устанак хришћана у Турској изазову, па даље вели, да бач у интересу Француске лежи, што скорије на исту цел скупљање новаца.

— Из Мадрида јављају, да се у области тарагоноској налази једна оружана чета од 150 карлиста. — Прим је поново изјаснио се у кортеској седници, да су сви министри с извезетком Топета, противни кандидатури херцега Монпанвија.

— У Риму на концилу уложили су 120 епископа протест, против новог за концил октроираног пословника. Упркос толиким протестима од стране разних дворова одпочело се на концилу већање о силабу „непогрешивости папине.“

— По вестима из Цариграда, стигле су тамо египатске оклопаче. — „Кур. д' Оријент“ јавља, да Бугари спремају устанак, и да им је главна намера, како би се само сјединили са грчком револуционарном странком. Као вођа истог устанка, који би имао на пролеће букнути, означује се Гарибади.

Султан је потврдио други део грађанског законика. Римски архиепископ Хасан, прети „шизматичима“, да ће их у име папино изопштити (екскомуницирати.)

— Из Петрограда јављају, да је употребле руског језика при римокатоличком богослужењу као облаторно проглашено.

— Као што дописник „Ванд.“ 17 фебр. јавља дошло је на граници до сукоба између Паштровића и Црногораца, у ком је један Паштровичанин убијен и два Црногорца тешко рањена.

— Из Пеште брзојављају „Ванд.“ да је 24 фебруара интерпеловао Милетић министра председника и министра финансије, да ли је истина, да су трошкови далматинског устанка за опште узети, као што то бечки листови јављају. Андраши је одговорио, да се у тој ствари ни преговори нису повели.

Прилози на срб. нар. позориште.

Србски Бечеј из ковчежића:

Код Симоновића трг. бр. 123. 1. фор. 17 нов; у србској читаоници бр. 364 5 фор. 27 нов; код Петковића крчмара бр. 125 2 фор. 55 нов; код Петковића крчмара бр. 122 23 фор. 81 и по нов; код Радивоја Влашића бр. 362 — 27 нов; код Др. Ђ. Илића бр. 126 7 фор. 62 нов; код Стеве Јоцића бр. 363 — 16 нов; код П. Симоновића крчмара бр. 124 — 5 фор. 47 нов, Свега 46 ф. 32 и по н. Скупио Ђура Глибонски као глобу због употребљена страни речи — 47 и по нов. — Прилог код

